

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології і соціології
Кафедра загальної та соціальної психології і соціології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

підготовки бакалавра

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійні програми: Психологія, Практична психологія

*Силабус навчальної дисципліни
Для денної, заочної, денної та заочної форм навчання на базі молодшого
спеціаліста*

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» підготовки бакалаврів, галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійними програмами «Психологія», «Практична психологія».

Розробник: Павлюк Т. М., доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології, кандидат психологічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології, протокол № 1 від 15 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Лазорко О.В.

© Павлюк Т. М., 2020

© СНУ імені Лесі Українки, 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна/заочна форми навчання
Кількість кредитів 5	05 Соціально-політичні науки	нормативна
	053 Психологія	
Модулів 3	Психологія Практична психологія	Рік підготовки 2/2
Змістових модулів 2		Семестр 3/
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 20/10 год.
Загальна кількість годин <u>150</u>		Практичні (семінари) 22/6 год.
	Бакалавр	Лабораторні - 22/6 год.
		Самостійна робота 74/110 год.
		Консультації – 12/18
		Форма контролю: <u>іспит</u>

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна/заочна форми навчання на базі молодшого спеціаліста
Кількість кредитів 4	05 Соціально-політичні науки	нормативна
	053 Психологія	
Модулів 3	Психологія Практична психологія Бакалавр	Рік підготовки 1/1
Змістових модулів 2		Семестр 1/1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 18/8 год.
Загальна кількість годин <u>120</u>		Практичні (семінари) 10/ 4 год.
		Лабораторні - 16/6 год.
		Консультації – 12/18 год.
		Самостійна робота 64/88 год.

		Форма контролю: <u>іспит</u>
--	--	------------------------------

II. Інформація про викладача

ППП: Павлюк Тетяна Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат психологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Контактна інформація: мобільний телефон +380936982430; електронна адреса tetyana.pavliuk.lutsk@gmail.com

Дні занять: розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 111. При додатковій потребі здобувача час консультації узгоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс спрямовано на підготовку студентів до експериментально-дослідницької діяльності і є важливим компонентом професійної підготовки психолога, яка має здійснюватися у двох основних напрямках. Перший напрям передбачає оволодіння знаннями, уміннями і навичками самостійно проводити експериментально-психологічні дослідження. У зв'язку з цим студенти мають навчитися здійснювати планування експериментального дослідження психіки, організацію умов його проведення, проводити протоколювання подій експерименту та оформлення експериментальної документації, подавати та аналізувати отримані експериментальні дані та адекватно їх інтерпретувати, робити логічні висновки щодо перевірки гіпотези дослідження, оформляти письмовий звіт. Самостійна дослідницька діяльність потребує освоєння етичних аспектів проведення психологічного дослідження.

Другий напрям підготовки студентів психологів пов'язаний із уміннями аналізу методологічного апарату експериментально-психологічних досліджень, оцінкою валідності проведених психологічних експериментів, достовірності отриманих результатів і можливості їхнього застосування у психологічній практиці.

2. Пререквізити

Навчальна дисципліна є міждисциплінарною в системі професійної підготовки психологів й вивчається на початковому етапі навчання з метою формування майбутньої базової професійної компетентності психолога. Навчальна дисципліна тісно пов'язана з дисциплінами «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Психологія пізнавальних процесів», «Психологія мотивації та емоцій», «Соціальна психологія», «Психодіагностика та математичні методи в психології» та ін.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» є оволодіння знаннями, а також набуття вмінь і навичок експериментального дослідження психіки.

Згідно з цим намагаємося розв'язати такі **завдання**: розкрити особливості становлення і розвитку експериментального методу в психології; висвітлити типи, основні етапи й умови проведення експериментального методу дослідження психіки; навчити студентів здійснювати аналіз методологічного апарату психологічних досліджень, аналізувати та оцінювати валідність проведених психологічних експериментів, достовірність отриманих результатів і можливість їхнього застосування у психологічній практиці; сформувати у студентів навички й уміння

експериментального, квазіекспериментального та кореляційного дослідження психіки. Після вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» студенти повинні **знати:**

- історичні причини та наукові передумови запровадження експерименту в психології;
- розвиток експериментального дослідження психіки у вітчизняній та зарубіжній психології;
- особливості експериментального методу у психології на сучасному етапі;
- роль основних напрямів психологічної науки у становленні психологічного експерименту;
- основи методології наукового пізнання;
- методологію проведення експериментально-психологічного дослідження;
- значення експериментального методу для сучасної психологічної науки;
- типи, основні етапи й умови проведення експериментального дослідження психіки;
- етику проведення психологічного дослідження;
- правила техніки безпеки під час роботи з експериментальною апаратурою;

вміти:

- здійснити аналіз методологічного апарату експериментально-психологічного дослідження;
- оцінити валідність проведених психологічних експериментів, достовірність отриманих результатів і можливість їхнього застосування у психологічній практиці;
- здійснити планування, організацію і проведення експериментально-психологічного дослідження;
- проводити протоколювання подій експерименту та оформлення експериментальної документації;
- подавати й аналізувати отримані експериментальні дані та здійснювати їх адекватну інтерпретацію;
- робити логічні висновки щодо перевірки гіпотези дослідження;
- оформляти письмовий звіт про проведене експериментально-психологічне дослідження.

4. Результати навчання (Компетентності)

Основним результатом навчання є знання та розуміння предметної області експериментальної психології та здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає теоретичні знання методологічних основ дослідницької діяльності в психології, вміння здійснювати теоретико-методологічний аналіз наукових публікацій, вирішувати питання про довіру до наукової інформації.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку 7

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання:

- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
- ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
- ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
- ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
- ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиць 3 - 6 (денна, заочна, денна та заочна форми навчання на базі молодшого спеціаліста).

(ДФН)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Лабораторні	Сам. роб./конс-ції	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Методологія наукового дослідження. Основи експериментально-психологічного дослідження						
Тема 1. Загальне ознайомлення з експериментальною психологією	6	1			5	
Тема 2. Методологія науки. Особливості наукового дослідження	11	4	2		5	Пр – ДС,Т/10
Тема 3. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Методи дослідження в сучасній психології.	13	1	2		10	ПР – ДС,Т/10
Тема 4. Основи психологічного експеримент	13	2	2	4	5	Пр – ДС, РЗ/10 ЛР/10
Тема 5. Основні умови проведення психологічного експерименту	21	2	4	6	5	ЛР/10 Пр – ДС,Т, РЗ/10
Тема 6. Експериментальна вибірка	9		2	2	5	Пр-ДС,Т,РЗ/10; ЛР/10
Разом за модулем 1	75	10	12	12	35/6	20
Змістовий модуль 2. Планування психологічного експерименту						
Тема 7. Бездоганий експеримент. Соціально-психологічні аспекти психологічного дослідження	9,5	2	2	1,5	4	ПР-ДС,РЗ,Т/10 ЛР/10
Тема 8. Способи удосконалення експерименту	8,5	2	2	0,5	4	ПР-ДС,РЗ/10 ЛР/10
Тема 9. Планування експерименту. Експериментальний план	10	2	2	2	4	ПР-ДС,РЗ/10 ЛР/10
Тема 10. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани	9	1	2	2	4	ПР- ДС,РЗ/10 ЛР/10
Тема 11. Кореляційне дослідження	9	1	2	2	4	ПР-ДС,Т/10 ЛР/10
Тема 12. Подання та інтерпретація результатів дослідження. Значущі результати	11	2		2	7	ЛР/10
Тема 13. Апаратурне забезпечення дослідження	5				5	
Тема 14. Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів	7				7	

Разом за модулем 2	75	10	10	10	39/6	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						30+30=60
Всього годин/ Балів	150	20	22	22	74/12	100

Таблиця 4

(ЗФН)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Лабораторні	Сам. роб./консії	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологія наукового дослідження. Основи експериментально-психологічного дослідження						
Тема 1. Загальне ознайомлення з експериментальною психологією	5,5	0,5			5	
Тема 2. Методологія науки. Особливості наукового дослідження	8,5	1,5	2		5	Пр - ДС/10
Тема 3. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Методи дослідження в сучасній психології.	10				10	
Тема 4. Основи психологічного експерименту	12	2	2		8	Пр – ДС, РЗ/10
Тема 5. Основні умови проведення психологічного експерименту	12	2		2	8	ЛР/10
Тема 6. Експериментальна вибірка	7			2	5	ЛР/10
Разом за модулем 1	65	6	4	4	41/10	20
Змістовий модуль 2. Планування психологічного експерименту						
Тема 7. Бездоганий експеримент. Соціально-психологічні аспекти психологічного дослідження	10,5	1,5		1	8	ЛР/10
Тема 8. Способи удосконалення експерименту	9	0,5		0,5	8	ЛР/10
Тема 9. Планування експерименту. Експериментальний план	10,5	1		0,5	9	ЛР/10
Тема 10. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани	9,5	0,5	1		8	ПР-ДС,РЗ/10
Тема 11. Кореляційне дослідження	9,5	0,5	1		8	ПР-ДС,РЗ,Т/10
Тема 12. Подання та інтерпретація результатів дослідження. Значущі результати	10				10	
Тема 13. Апаратурне забезпечення дослідження	8				8	

Тема 14. Проблеми комп'ютеризації психологічних експериментів	10				10	
Разом за модулем 2	85	4	2	2	69/8	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						30+30=60
Всього годин/ Балів	150	10	6	6	110/18	100

Таблиця 5
(ДФН на базі молодшого спеціаліста)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Лабораторні	Сам. роб./конс-ції	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Методологія наукового дослідження. Основи експериментально-психологічного дослідження						
Тема 1. Загальне ознайомлення з експериментальною психологією	5	1			4	
Тема 2. Методологія науки. Особливості наукового дослідження	8	2	2		4	Пр – ДС,Т/10
Тема 3. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Методи дослідження в сучасній психології.	10				10	
Тема 4. Основи психологічного експерименту	12	2	2	4	4	Пр-ДС, РЗ/10
Тема 5. Основні умови проведення психологічного експерименту	14	2	2	6	4	Пр-ДС, РЗ/10 ЛР/5
Тема 6. Експериментальна вибірка	7	1		2	4	ЛР/5
Разом за модулем 1	62	8	6	12	30/6	20
Змістовий модуль 2. Планування психологічного експерименту						
Тема 7. Бездоганий експеримент. Соціально-психологічні аспекти психологічного дослідження	9,5	3	1,5	2	3	Пр-ДС, РЗ,Т/10 ЛР/10
Тема 8. Способи удосконалення експерименту	5,5	1	0,5	1	3	Пр-ДС, РЗ/10 ЛР/10
Тема 9. Планування експерименту. Експериментальний план	7	2	1	1	3	Пр-ДС, РЗ/10 ЛР/2
Тема 10. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани	6	2	1		3	Пр-ДС,РЗ,Т/10 ЛР/10
Тема 11. Кореляційне дослідження	4	1			3	
Тема 12. Подання та інтерпретація результатів дослідження. Значущі результати	11	1			10	
Тема 13. Апаратурне забезпечення	4				4	

дослідження						
Тема 14. Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів	5				5	
Разом за модулем 2	58	10	4	4	34/6	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						30+30=60
Всього годин/ Балів	120	18	10	16	64/12	100

*Таблиця 6
(ЗФН на базі молодшого спеціаліста)*

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Лабораторні	Сам. роб./конс-ції	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологія наукового дослідження. Основи експериментально-психологічного дослідження						
Тема 1. Загальне ознайомлення з експериментальною психологією	5,5	0,5			5	
Тема 2. Методологія науки. Особливості наукового дослідження	7,5	0,5	2		5	Пр - ДС/10
Тема 3. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Методи дослідження в сучасній психології.	10				10	
Тема 4. Основи психологічного експерименту	9	1	2		5	Пр – ДС, РЗ,Т/10
Тема 5. Основні умови проведення психологічного експерименту	7	1		2	5	ЛР/10
Тема 6. Експериментальна вибірка	8	1		2	5	ЛР/10
Разом за модулем 1	53	4	4	4	35/6	20
Змістовий модуль 2. Планування психологічного експерименту						
Тема 7. Бездоганий експеримент. Соціально-психологічні аспекти психологічного дослідження	7,5	1,5		1	5	ЛР/10
Тема 8. Способи удосконалення експерименту	6	0,5		0,5	5	ЛР/10
Тема 9. Планування експерименту. Експериментальний план	6,5	1		0,5	5	ЛР/10
Тема 10. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани	5,5	0,5			5	
Тема 11. Кореляційне дослідження	5,5	0,5			5	
Тема 12. Подання та інтерпретація результатів дослідження. Значущі	10				10	

результати						
Тема 13. Апаратурне забезпечення дослідження	8				8	
Тема 14. Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів	10				10	
Разом за модулем 2	67	4		2	53/8	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						30+30=60
Всього годин/ Балів	120	8	4	6	88/14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ЛР – письмове виконання лабораторної роботи/звіт, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

- 1) Історія виникнення та становлення експериментальної психології
- 2) Загальна характеристика дослідницьких методів сучасної психології
- 3) Спостереження як метод психологічного дослідження
- 4) Опитувальні діагностичні методи психологічного дослідження
- 5) «Архівні» методи психологічного дослідження
- 6) Організаційні методи психологічного дослідження
- 7) Вимірювання як метод психологічного дослідження
- 8) Експерименти в загальній психології та психофізіології
- 9) Експерименти в соціальній психології
- 10) Подання та інтерпретація результатів дослідження. Значущі результати
- 11) Апаратурне забезпечення дослідження
- 12) Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);

- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному і лабораторному заняттях. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань лабораторних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів:

- практичне заняття (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів): 10-8 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. 7-5 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки. 4-1 бали – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

- лабораторна робота (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів): 10-8 балів – завдання виконане, звіт відповідає вимогам; 7-5 бали – завдання виконане, але висновок недостатньо обґрунтований; 4-1 бал - завдання виконане частково, звіт не повністю відповідає вимогам; 0 балів – завдання не виконане.

- Поточна оцінка за модуль визначається як **середнє арифметичне** середніх оцінок за практичні заняття, лабораторні роботи (10+10=20).

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох питань. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки. Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів): 30-20 балів – вільно володіє обсягом матеріалу, вільно висловлює власні думки, повністю і якісно розкрив всі питання виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки. 12-19 балів – вільно висловлює власні думки, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні помилки; 5-11 балів – не повністю з допущенням помилок розкрив всі питання; 1-4 бали – розкрив тільки перше питання; 0 балів – відповідь відсутня.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагиат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Форма проведення іспиту – усний екзамен.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Основні погляди щодо терміна «Експериментальна психологія».
2. Становлення експериментальної психології.
3. Особливості наукового знання.
4. Особливості наукового дослідження.
5. Етапи наукового дослідження.
6. Види наукових досліджень.
7. Наукова проблема. Наукова гіпотеза.
8. Наукова гіпотеза. Види наукових гіпотез.
9. Поняття про методологію, метод, методичний прийом, методику.
10. Особливості номотетичного й ідіографічного підходів у науці.
11. Характеристика основних загальнонаукових дослідницьких методів.
12. Пілотажне дослідження.
13. Особливості експерименту в психології.
14. Поняття про експериментальну гіпотезу. Її види.
15. Основні правила формулювання експериментальної гіпотези.
16. Поняття про змінну. Види змінних.
17. Структура експериментальної гіпотези.
18. Характеристика основних умов проведення експерименту.
19. Особливості організації психологічного дослідження.
20. Етика психологічного дослідження.
21. Протоколювання експерименту.
22. Експериментальний звіт.
23. Експериментальна вибірка. Репрезентативність вибірки.
24. Способи вербування досліджуваних для участі в експерименті. Проблема мотивації участі в психологічному дослідженні.
25. Правила формування вибірки.
26. Стратегії формування вибірки експериментального дослідження.
27. Проблема обсягу експериментальної вибірки.

28. Способи удосконалення вибірки. Поняття про модель ідеальної вибірки.
29. Експериментатор, його вплив на результати дослідження.
30. Досліджуваний, його вплив на валідність результатів.
31. Загальна характеристика факторів, що є загрозою валідності.
32. Поняття про бездоганний експеримент.
33. Валідність. Види валідності.
34. Способи контролю факторів, що є загрозою валідності.
35. Способи первинного контролю результатів експериментального дослідження.
36. Необхідність планування експерименту. Види планування.
37. Поняття про експериментальний план. Основні види планів.
38. Експеримент з одним досліджуваним.
39. Поняття про «істинний» експеримент. Плани «істинних» експериментів.
40. Багаторівневий експеримент. Плани багаторівневого експерименту.
41. Факторний експеримент. Переваги факторного експерименту.
42. Основні плани, які застосовуються у факторних експериментах.
43. Експериментальний план як засіб контролю.
44. Доекспериментальні плани.
45. Квазіекспериментальні дослідження.
46. Лонгітюдні дослідження.
47. Кроскультурні дослідження.
48. Психогенетичні дослідження.
49. Кореляційні дослідження. Основні типи кореляційних досліджень.
50. Інтерпретації кореляційних зв'язків. Види кореляцій.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Обов'язкова література

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : курс лекцій / О. І. Бондарчук. – К. : МАУП, 2003. – 120 с.
2. Галян О. І. Експериментальна психологія : навч. посіб. / О. І. Галян, І. М. Галян. – К. : Академвидав, 2012. – 400 с.
3. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента / Р. Готтсданкер. – М. : МГУ, 1982. – 464 с.
4. Гудвин Дж. Исследования в психологии: методы и планирование / Д. Гудвин. – СПб. : Питер, 2004. – 558 с.
5. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Горбунова. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2005. – 94 с.
6. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология / В. Н. Дружинин. – СПб. : Питер, 2000. – 320 с.
7. Копець Л. Класичні експерименти в психології : навч. посіб. / Л. Копець. – К. : Києво-Могилян. акад., 2010. – 283 с.
8. Корнилова Т. В. Экспериментальная психология: теория и методы / Т. В. Корнилова. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 381 с.
9. Максименко С. Д. Експериментальна психологія : підручник / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко. – К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 360 с.
10. Максименко С. Д. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус) / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко. – К. : МАУП, 2002. – 128 с.
11. Методы исследования в психологии: квазиэксперимент : учеб. пособие / под ред. Т. В. Корниловой. – М. : Форум ; Инфра, 1998. – 296 с.
12. Хок Р. 40 исследований, которые потрясли психологию: секреты выдающихся экспериментов / Р. Хок. – СПб. : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2003. – 416 с.

Додаткова література:

1. Адлер Ю. П. Предпланирование эксперимента / Ю. П. Адлер. – М. : Знание, 1978. – 72 с.
2. Аванесов В. С. Тесты в социологическом исследовании / В. С. Аванесов. – М. : Наука, 1982. – 200 с.
3. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания / Б. Г. Ананьев. – М. : Наука, 1977. – 379 с.
4. Анастаси А. Психологическое тестирование. В 2-х т. т.2 / А. Анастаси. – М. : Педагогика, 1982.
5. Аронсон Е. Общественное животное : исследование / Е. Аронсон. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК ; М. : Аспект Прес, 2003. – 352 с.
6. Белановский С. А. Методика и техника фокусированного интервью / С. А. Белановский. – М. : Наука, 1993. – 1210 с.
7. Басов М. Я. Избранные психологические произведения / М. Я. Басов. – М. : Педагогика, 1975. – 432 с.
8. Быков В. В. Методы науки / В. В. Быков. – М. : Наука, 1972. – 279 с.
9. Волков И. П. Социометрические методы в социально-психологическом исследовании / И. П. Волков. – Л. : ЛГУ, 1970. – 78 с.
10. Вудворте Г. Экспериментальная психология / Р. Вудворте. – М. : Изд-во иностр. лит., 1950. – 798 с.
11. Гайда В. К. Психологическое тестирование / В. К. Гайда, В. П. Захаров. – Л. : ЛГУ, 1982. – 101 с.
12. Гальперин П. Я. Введение в психологию / П. Я. Гальперин. – М. : МГУ, 1976. – 150 с.
13. Ганзен В. А. Теория и методология психологического исследования : практ. рук. / В. А. Ганзен, В. Д. Балин. – СПб. : СПбГУ, 1991. – 76 с.

14. Гласс Д. Статистические методы в педагогике и психологии / Д. Гласс, Д. Стенли. – М. : Прогресс, 1976. – 496 с.
15. Годфруа Ж. Что такое психология? / Ж. Годфруа. – М. : Мир, 1992. – 496 с.
16. Горбатов Д. С. Практикум по психологическому исследованию / Д. С. Горбатов. – Самара : БАХРАМ-М, 2000. – 248 с.
17. Дружинин Н. К. Выборочное наблюдение и эксперимент / Н. К. Дружинин. – М. : Статистика, 1977. – 176 с.
18. Дейвидсон М. Многомерное шкалирование: методы наглядного представления данных / М. Дейвидсон. – М. : Финансы и статистика, 1988. – 254 с.
19. Забродин Ю. М. Психологический эксперимент: специфика, проблемы, перспективы развития / Ю. М. Забродин // История становления и развития экспериментальной психологии в России / отв. ред. : Б. Ф. Ломов, Е. А. Будилова, В. А. Кольцова. – М.: Наука, 1990. – С. 16–30.
20. Заронченцев К. Д. Экспериментальная психология / К. Д. Заронченцев, А. И. Худяков. – СПб. : Питер, 2005. – 528 с.
21. Ильин Е. П. Методические указания к практикуму по психофизиологии (изучение психомоторики) / Е. П. Ильин. – Л. : ЛГПИ, 1981. – 87 с.
22. Карпенко З. С. Экспериментальна психологія : метод. рек. до практ. курсу / З. С. Карпенко – Івано-Франківськ : Плай, 2000. – 76 с.
23. Константинов В. В. Экспериментальная психология : курс для практ. психолога / В. В. Константинов. – СПб. : Питер, 2006. – 272 с.
24. Копнин П. В. Гносеологические и логические основы науки / П. В. Копнин. – М. : Мысль, 1974. – 478 с.
25. Корнилова Т. В. Введение в психологический эксперимент / Т. В. Корнилова. – М. : Изд-во МГУ, 1997. – 455 с.
26. Корнилова Т. В. Общий практикум по психологии: психологический эксперимент / Т. В. Корнилова. – М. : МГУ, 1987. – 212 с.
27. Куликов Л. В. Введение в психологическое исследование / Л. В. Куликов. – СПб. : Питер, 1994. – 198 с.
28. Куликов Л. В. Психологическое исследование / Л. В. Куликов. – СПб. : Наука, 1994. – 118 с.
29. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М. : Прогресс, 1975. – 288 с.
30. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии в прикладных исследованиях / Д. Кэмпбелл. – М. : Прогресс, 1980. – 392 с.
31. Лакатос И. Доказательства и опровержения / И. Лакатос. – М. : Прогресс, 1967. – 152 с.
32. Лебедев А. Н. Экспериментальная психология в российской рекламе / А. Н. Лебедев, А. Н. Боковиков. – М. : Academia, 1995. – 144 с.
33. Лихи Т. История современной психологии / Т. Лихи. – СПб. : Питер, 2003. – 448 с.
34. Марцинковская Т. Д. 50 выдающихся психологов мира : учеб. пособие для студ. / Т. Д. Марцинковская, М. Г. Ярошевский. – М. : Междунар. пед. акад., 1995. – 193 с.
35. Мельников В. М. Введение в экспериментальную психологию личности / В. М. Мельников, Л. Т. Ямпольский. – М. : Просвещение, 1985. – 319 с.
36. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб. : Питер, 2000. – 336 с.
37. Миллер С. Психология развития: методы исследования / С. Миллер. – СПб. : Питер, 2002. – 464 с.
38. Налимов В. В. Теория эксперимента / В. В. Налимов. – М. : Наука, 1971. – 312 с.
39. Немов Р. С. Психология. В 3-х кн. Кн. 3. Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика / Р. С. Немов. – М. : Владос, 2005. – 512 с.
40. Общий практикум по психологии: психологический эксперимент / под ред. М. Б. Михалевской, Т. В. Корниловой. – М. : МГУ, 1985. – 246 с.
41. Петренко В. Ф. Введение в экспериментальную психосемантику: исследование формы репрезентаций в обыденном сознании / В. Ф. Петренко. – М. : Изд-во МГУ, 1983. – 176 с.
42. Пиаже Ж. Избранные психологические труды / Ж. Пиаже. – М. : МПА, 1994. – 680 с.

43. Пономарев Я. А. Методологическое введение в психологию / Я. А. Пономарев. – М. : Наука, 1983. – 205 с.
44. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М. : Прогресс, 1983. – 605 с.
45. Приходько П. Т. Азбука исследовательского труда / П. Т. Приходько. – Новосибирск : Наука, 1979. – 93 с.
46. Роговин М. С. Введение в психологию / М. С. Роговин. – М. : Высш. шк., 1979. – 382 с.
47. Роговин М. С. Психологическое исследование / М. С. Роговин. – Ярославль : ЯрГУ, 1979. – 66 с.
48. Роговин М. С. Теоретические основы психологического и патопсихологического исследования / М. С. Роговин, Г. В. Залевский. – Томск : Изд-во ТГУ, 1988. – 234 с.
49. Рубинштейн Л. С. Основы общей психологии / Л. С. Рубинштейн. – М. : Упедгиз, 1946.
50. Рузавин Г. И. Методы научного исследования / Г. И. Рузавин. – М. : Мысль, 1974. – 237 с.
51. Семенов В. Е. Методы изучения документов в социально-психологических исследованиях : учеб. пособие / В. Е. Семенов. – Л. : ЛГУ, 1983. – 104 с.
52. Соколова Е. Т. Проективные методы исследования личности / Е. Т. Соколова. – М. : Изд-во МГУ, 1980. – 174 с.
53. Солсо Р. Экспериментальная психология / Р. Солсо, К. Джонсон, К. Вил. – СПб. : ЕВРОЗНАК, 2003. – 528 с.
54. Суходольский Г. В. Основы математической статистики для психологов / Г. В. Суходольский. – Л. : ЛГУ, 1972. – 429 с.
55. Терехина А. Ю. Анализ данных методом многомерного шкалирования / А. Ю. Терехина. – М. : Наука, 1986. – 168 с.
56. Тьюки Д. Анализ результатов наблюдения. Разведочный анализ / Д. Тьюки. – М. : Мир, 1981. – 697 с.
57. Файерабенд П. Избранные труды по методологии науки / П. Файерабенд. – М. : Прогресс, 1986. – 542 с.
58. Франселла Ф. Новый метод исследования личности / Ф. Франселла, Д. Баннистер. – М. : Прогресс, 1986. – 234 с.
59. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность / Х. Хекхаузен. – СПб. : Питер ; М. : Мысль, 2003. – 860 с.
60. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер, 2003. – 608 с.
61. Хикс Ч. Основные принципы планирования эксперимента / Ч. Хикс. – М. : Мир, 1967. – 406 с.
62. Чельшкова М. Б. Разработка педагогических тестов на основе современных математических моделей / М. Б. Чельшкова. – М. : Исслед. центр, 1995. – 32 с.
63. Шмелев А. Г. Введение в экспериментальную психосемантику: теоретико-методологические основания и психодиагностические возможности / А. Г. Шмелев. – М. : МГУ, 1983. – 158 с.
64. Шмелев А. Г. Практикум по экспериментальной психосемантике (тезарус личностных черт) / А. Г. Шмелев, В. И. Похилько, А. Ю. Козловская-Тельнова. – М. : МГУ, 1988. – 208 с.
65. Шошин П. Б. Психологические измерения. Ч. 1 / П. Б. Шошин. – М. : МГУ, 1989. – 56 с.
66. Шульц Д. История современной психологии / Д. Шульц, С. Шульц. – СПб. : Евразия, 1998. – 526 с.
67. Экспериментальная психология / под ред. П. Фресс, Ж. Пиаже. – М. : Прогресс, 1966. – Вып. 1–2 – 428 с.
68. Экспериментальная психология / ред.-сост. С. С. Стивенс. – М. : Изд-во иностр. лит., 1960. – 165 с.
69. Экспериментальная психология : практикум / под ред. С. В. Смирнова, Т. В. Корниловой. – М. : Аспект Прес, 2002. – 382 с.
70. Ядов В. А. Социологическое исследование / В. А. Ядов. – М. : Наука, 1987. – 248 с.